

การจัดกิจกรรมส่งเสริม ความฉลาดทางอารมณ์และ สังคมสำหรับเด็กปฐมวัย

อ.ดร.ดวงกมล จงเจริญ

สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคมของเด็กปฐมวัย

- ทฤษฎีกลุ่มปัญญานิยม (cognitive theory)

เชื่อว่าพัฒนาการทางสติปัญญามีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการด้านสังคมและจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา : Jean Piaget

ความสามารถทางสติปัญญาส่งผลต่อความสามารถของเด็กในการเข้าสังคมและเข้าใจในความคิดของบุคคลอื่น
เหตุผลทางจริยธรรมจะเริ่มเห็นในเด็กอายุ 4-7 ปี เด็กวัยนี้เชื่อว่าการตั้งกฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม : Lawrence Kohlberg

พัฒนาการทางจริยธรรมมีลำดับขั้นเช่นเดียวกับพัฒนาการด้านอื่นๆ แต่จะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ค่อยๆ มีการเปลี่ยนแปลง

- สำหรับในเด็กปฐมวัยอยู่ในระยะของการเริ่มต้นในการพัฒนาจริยธรรมที่ยังไม่ปรากฏอย่างชัดเจน ยังไม่มีกฎเกณฑ์หรือจริยธรรมอย่างแท้จริง เด็กจะทำได้เพราะหลีกเลี่ยงการถูกทำโทษ ซึ่งยังไม่จัดเหตุผลเช่นนี้ว่าเด็กมีจริยธรรมแล้ว เด็กในวัยนี้ส่วนใหญ่ยังเน้นตนเองเป็นศูนย์กลาง
- การนำแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเริ่มต้นให้เด็กได้เรียนรู้กฎหรือกติกาที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูกำหนดไว้เพื่อให้ปฏิบัติตาม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคมของเด็กปฐมวัย

- ทฤษฎีกลุ่มจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic theory)

เชื่อว่าความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับบุคคลในสภาพแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างต่อเนื่อง

ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ : Freud

ให้ความสำคัญต่อประสบการณ์วัยเด็กที่จะส่งผลทางบวกและทางลบเมื่อบุคคลนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เน้นว่าชีวิตในวัยเด็กจำเป็นต้องได้รับการตอบสนองความต้องการทางร่างกายตามลำดับขั้นของพัฒนาการอย่างสมบูรณ์ พอเพียง และด้วยประสบการณ์ที่ดี

ทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ : Freud

ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะปาก

ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะทวารหนัก

ขั้นแสวงหาความสุขจากอวัยวะเพศปฐุมภูมิ (3-5 ปี)

เริ่มสนใจเรียนรู้ความแตกต่างระหว่างเพศ เลียนแบบพฤติกรรมทางเพศของพ่อแม่ หากเด็กได้รับการตอบสนอง/ปฏิบัติ/เป็นตัวอย่างที่เหมาะสม/ส่งเสริม/สนับสนุนในการเลียนแบบ จะช่วยให้เด็กมีความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เหมาะสมตามเพศของตนเอง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคมของเด็กปฐมวัย

- ทฤษฎีพัฒนาการจิตสังคม : Erikson

เด็กปฐมวัยอยู่ในขั้น

- สร้างความรู้สึกไว้วางใจ-ความไม่ไว้วางใจ
- สร้างความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง-ความละอายและไม่มั่นใจในตนเอง
- สร้างความคิดริเริ่ม-ความรู้สึกผิด (3-5 ปี)

เด็กเริ่มมีโอกาสนในการใช้วัยต่างๆ ในการทำงานประสานกันระหว่างความสามารถทางกายและจิตใจ เริ่มพึ่งพตนเองได้มากขึ้น มีความคิดริเริ่มอยากทำอะไรด้วยตนเอง เริ่มเข้าใจและอยากเรียนรู้สิ่งที่อยู่รอบตัว รู้จักวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีเป้าหมายที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จ กระบวนการทางสังคมในขั้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดอารมณ์รุนแรง โกรธเคือง

อ้างอิง

- อัญมณี บุญเชื้อ. (2555). เอกสารคำสอน การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมสำหรับเด็กปฐมวัย. สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี หรดาล. (2563). เอกสารการสอนชุดวิชา พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย Child Development and Learning in Early Childhood. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช